

Lærerveiledning og undervisningsplan

til podkasten

**«Stemmer om motstandskraft:
Ukrainas erfaringer»**

INNHold

MODUL 0 3

MODUL 1 6

LES 1: Hvorfor revolusjon? Tre vendepunkt i Ukrainas moderne historie 6

LES 2: Borgerkraft i praksis – Hvordan organiserer mennesker seg? 9

MODUL 2 10

LES 3: Hvordan overleve når strømmen forsvinner? Dagligliv og teknologi i krigstid 10

LES 3 – EKSTRAOPPGAVE 12

LES 4: Usynlige broer – hverdagsmot og fellesskap i krise 14

MODUL 3 16

LES 5: Prøven som aldri ble skrevet – hverdagsliv, humor og savn under krig 16

Elevens refleksjonsjournal Prøven som aldri ble skrevet 18

LES 6: Blyanten mellom tennene – oppfinnsomhet, feiling og fellesskap 20

Elevens refleksjonsjournal Blyanten mellom tennene 22

TILLEGGSMATERIELL 24

Interaktiv vurderingsrubrikk 24

Tverrfaglig prosjektoppgave – Lærerveiledning 25

Tverrfaglig Sluttoppgave – Elevhefte (Utvidet versjon) 27

Tverrfaglig Sluttoppgave – Elevhefte (Kortversjon) 31

Elevens prosjekt- og refleksjonsjournal 33

MODUL 0

LÆRERVEILEDNING

Lære om Ukraina – fortellinger om motstandskraft og håp

Denne lærerveiledningen gir en kort, praktisk innføring i hvordan lærere kan bruke prosjektets tre moduler og tilhørende podkastepisoder i undervisning på 9. og 10. trinn. Veiledningen kan leses på 3–5 minutter og er utviklet for å gjøre ressursen enkel å ta i bruk i samfunnsfag, norsk, KRLE og tverrfaglige temaer.

Formålet med undervisningsopplegget

Ressursen skal styrke elevenes:

- Ukraina-kompetanse i et samtidsperspektiv
- forståelse av demokrati, konflikt, medborgerskap og menneskerettigheter
- evne til kritisk tenkning, kildeanalyse og etisk refleksjon
- innsikt i motstandskraft (resiliens), håp og unges erfaringer i krise
- digitale ferdigheter gjennom bruk av podkast, kilder og visuelle oppgaver

Materialet er utviklet for å være trygt, faglig, solid, inkluderende og lett å tilpasse.

Oversikt over modulene

Hver modul består av to eller flere leksjoner, som kan brukes samlet eller enkeltvis. Modul 2 og Modul 3 har fått utvidet antall leksjoner etter hvert som flere episoder er publisert.

Modul 1 – Tre revolusjoner, én frihet

Fokus: de tre ukrainske revolusjonene og demokrati i praksis.

Læringsformer: kildearbeid, gruppearbeid, tidslinjer, diskusjon.

Kobling til podkast: INNLEDNING + Episode 1–3 — Episode 1: Larysa (1990), Episode 2: Marianna (2004), Episode 3: Iryna (2013–2014)

Modul 2 – Motstandskraft og hverdagsliv i krigstid

Fokus: hvordan mennesker organiserer liv uten strøm, vann og trygghet.

Læringsformer: historiefortelling, teknologi- og beredskapsoppgaver, etiske valg.

Kobling til podkast: Episode 4–5 — Episode 4: Livet uten stikkontakt (Olena, Tsjernihiv), Episode 5: Usynlige broer (læreren fra Mizhrichchia)

Modul 3 – Identitet, kreativitet og håp

Fokus: elevers erfaringer, kulturens rolle, generasjonsminner og resiliens.

Læringsformer: identitetskart, refleksjon, kreative oppgaver, håpsanalyse.

Kobling til podkast: Episode 6–7 — Episode 6:

Prøven som aldri ble skrevet (Yegor), Episode 7:

Blyanten mellom tennene (Kateryna, Diana, Andrij)

Tidsbruk og fleksibilitet

Hver leksjon: **45–60 minutter**

Hver modul: **2–4 økter avhengig av antall leksjoner, totalt ca. 1,5–3 timer**

Ressursen kan brukes:

- som et kort undervisningsopplegg (1 dag)
- som tredelt modulserie over 3 uker
- som støtte i prosjektarbeid eller tverrfaglig periode
- som forarbeid eller etterarbeid til skolens temadager om demokrati/Europa

Metodikk og pedagogiske prinsipper

Ressursen er bygget på fire metoder hentet fra FN-sambandet og Dembra:

1. Problembasert læring

Hver leksjon starter med åpne spørsmål som inviterer til undring og refleksjon.

2. Kildearbeid og narrative kilder

Elevene jobber med:

- korttekster
- primærfortellinger fra ungdom og lærere
- bilder og sitater
- podkastklipp

3. Sammenligning og kritisk tenkning

Elevene øver på:

- å sammenligne samfunn
- å identifisere bias
- å forstå ulike perspektiver
- å vurdere troverdighet

4. Etisk og demokratisk refleksjon

Temaene inkluderer:

- identitet
- håp og fellesskap
- medborgerskap i krisetider
- menneskeverd og motstandskraft

Håndtering av sensitive temaer

Krig, flukt og okkupasjon kan være emosjonelt krevende.

Trygge undervisningsprinsipper:

- Gi rom for pauser og individuell refleksjon
- Normaliser ulike reaksjoner
- Ikke press elever til å dele personlige erfaringer
- Vær ekstra oppmerksom på elever med migrasjons- eller krigsbakgrunn
- Bruk jeg-budskap og åpne spørsmål

Eksempel på trygghetsformulering:

«Dette er sterke historier. Det er normalt å reagere forskjellig. Dere velger selv hvor mye dere vil dele.»

Slik bruker du podkasten i undervisningen

Podkasten er laget for å være lavterskel, autentisk og direkte anvendbar.

Tre mulige bruksmodeller:

1. Lytt i klasserommet (3–7 min utdrag)

Bruk korte sekvenser som starter diskusjon eller tekstanalyse.

2. Hjemmelekse/forarbeid

Elevene lytter til én episode før timen.

3. Stasjonsundervisning

Podkast-løype: Hver stasjon har utdrag + oppgave.

Vurdering og læringsbevis

Ressursen legger opp til formativ vurdering, med fokus på refleksjon, dialog og kildebruk.

Forslag til vurderingsformer:

- refleksjonslogg eller «min læringsreise»
- elevsamtaler om identitet, demokrati, håp
- gruppepresentasjoner
- korte skriftlige analyser
- kreative produkter (dikt, tegning, digital plakat, lydopptak)

En enkel **vurderingsrubrikk** kan bruke fire kriterier:

1. faglig forståelse
2. kildebruk
3. refleksjonsdybde
4. etisk modenhet

Kobling til tverrfaglige temaer (LK20)

Alle moduler støtter:

Demokrati og medborgerskap

- forstå menneskerettigheter
- utforske demokratiske prosesser
- reflektere over konflikt og fred

Folkehelse og livsmestring

- emosjonell forståelse og livsmestring i kriser
- håp og resiliens
- identitet, fellesskap og tilhørighet

Bærekraftig utvikling (modul 2)

- samfunnsberedskap
- infrastruktur og energibruk

Forslag til progresjon

Uke 1: Modul 1

Demokrati, revolusjoner, borgerkraft

→ Bruk podkast INNLEDNING + episode 1–3

Uke 2: Modul 2

Hverdagsliv uten strøm, vann og trygghet

→ Bruk podkast episode 4–5

Uke 3: Modul 3

Identitet, kunst, håp og ungdomsstemmer

→ Bruk podkast episode 6–7

Uke 4 (valgfri):

Oppsummerende elevprosjekt, debatt eller kreativ utstilling

Ekstraressurser i materialet

Prosjektets nettmodul inkluderer:

- refleksjonsjournal for elever
- undervisningsark (PDF)
- lærerveiledning per leksjon
- forslag til faglige og tverrfaglige vurderingsoppgaver
- lenker til podkastepisoder (totalt 8 episoder: INNLEDNING + Episode 1–7)
- tips om videre lesing og arbeid med kilder

MODUL 1

Tre revolusjoner, en frihet

LES 1: Hvorfor revolusjon? Tre vendepunkt i Ukrainas moderne historie

Revolusjonen på granitt (1990)¹ – Oransjerevolusjonen (2004)² – Verdighetsrevolusjonen (2013–2014)³

Mål for økten (lærer + elevvennlig formulert):

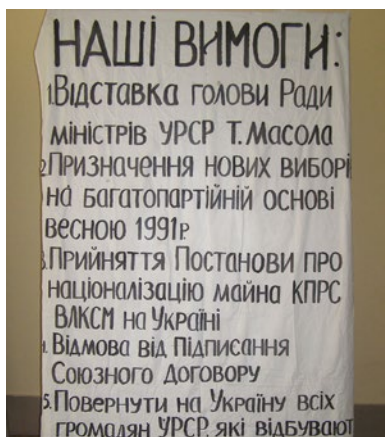
Elevene skal kunne:

- forklare hovedårsaker og krav i de tre ukrainske revolusjonene
- beskrive hvordan mennesker organiserer seg politisk
- bruke kilder (video, tekst, vitnesbyrd) for å utforske historiske hendelser
- reflektere over likheter og forskjeller mellom demokratiske bevegelser i Europa

Tidsbruk: 45–60 min

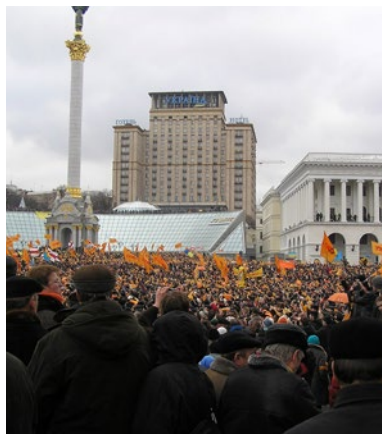
Merk: Modul 1 samler bevisst de tre revolusjonene i to sammenlignende leksjoner (ikke tre separate), for å fremheve likheter og forskjeller mellom demokratiske bevegelser i Europa.

1990

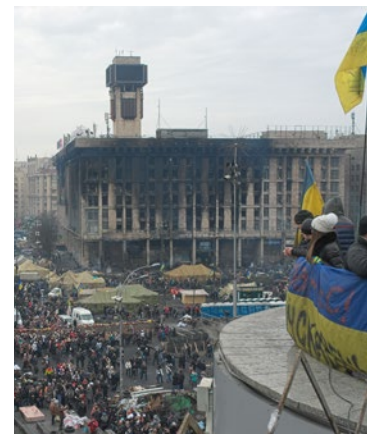
<https://lnk.ua/YQmCTCE9Q>

2004

<https://lnk.ua/H7r7sd3b2>

2013-2014

<https://lnk.ua/VCqRezKEU>

1 Deltakernes krav under studentenes sultestreik. Opphav: deltakerne i sultestreiken. Kilde: utstillingen «Revolusjonen på granitt», via Wikimedia Commons. Offentlig eiendom (Public Domain).

2 Oransjerevolusjonen (2004)
Maidan i Kyiv, 22. november 2004. Foto: Serhiy, via Wikimedia Commons. Lisens: CC BY-SA 3.0.

3 Verdighetsrevolusjonen (2014)
Maidan sett ovenfra, Kyiv, 24. februar 2014. Foto: Stanislav Nepochatov (spoilt.exile), via Wikimedia Commons. Lisens: CC BY-SA 2.0.

Del 1 – Introduksjon (10 min)

Startvideo / intro-slides

Vis et kort innledende klipp (1–3 min) med stillbilder og setninger:

- Hva er en revolusjon?
- Hva får unge mennesker til å protestere?
- Hva betyr «verdighet» i politikken?

(Samme stil som FN-sambandet: kort, emosjonelt, fakta + spørsmål.)

Kort læregjennomgang:

Presenter en 3-punkt tidslinje:

1. Revolusjonen på granitt (1990) – studentprotester mot Sovjet-systemet
2. Oransjerevolusjonen (2004) – kamp mot valgfusk
3. Verdighetsrevolusjonen (2013–2014) – krav om demokrati, EU-integrasjon og sivile rettigheter

Del 2 – Arbeid med kilder (25 min)

Elevene jobber i grupper på 3–4.

Hver gruppe får ett sett med korte kilder basert på de tre podkastepisodene:

Kildepakke A: Revolusjonen på granitt (1990) –

Larysas historie

- foto av teltleir i Kyiv
- sitat fra Larysa, 17 år, førsteårsstudent ved historisk fakultet:
- «Vi forsto at vi kunne påvirke politikken. At stemmen vår hadde betydning. At vi ikke var maktesløse.»
- kort tekst (70–100 ord) om 15 dagers sultestreik og ropet som satte alt i gang: «Занять не буде! Alle på protest!»

Kildepakke B: Oransjerevolusjonen (2004) –

Mariannas historie

- bilde av demonstranter med oransje skjerf på torget i Ivano-Frankivsk
- sitat fra Marianna, 23 år, nyutdannet lærer i Ivano-Frankivsk:
- «Jeg lærer barna å si sannheten. Hvordan kan jeg da tie selv?»
- kort tekst om valgfusk og folkelig mobilisering – inkludert sangen «Разом нас багато» (skrevet av bandet Grindzholy fra Ivano-Frankivsk) som ble Maidans uoffisielle hymne

Kildepakke C: Verdighetsrevolusjonen (2013–2014)

– Irynas historie

- bilde fra barrikadene på Maidan
- sitat fra Iryna, 29 år, Kyiv: «Det finnes ingen små bidrag. Å kjøpe en lommelykt er også viktig.»
- kort forklaring av hendelsen – inkludert

historien om lommelykten Iryna og faren hennes kjøpte til Serhij, en mann på barrikaden som senere ble drept og ble en av Den himmelske hundre

Oppgave 1 (modellert etter FN.no):

Hva handlet denne revolusjonen om?

Elevene svarer på tre spørsmål:

1. Hva var hovedkravene?
2. Hvem deltok?
3. Hva forandret seg etterpå?

Oppgave 2 – Sammenligning (kritisk tenkning):

Bruk en Venn-diagram-modell:

- Likheter mellom alle tre revolusjoner
- Ulikheter
- Hva overrasket deg?

Del 3 — Felles diskusjon (10 min)

Diskusjonsspørsmål:

1. Hvorfor spiller unge mennesker så stor rolle i politiske protester?
2. Hva betyr «verdighet» i politiske bevegelser?
3. Har Norge hatt lignende mobilisering?
4. Hvilke rettigheter er viktigst å forsvare i et demokrati?

Vurderingskriterier

Elevene viser måloppnåelse ved å:

- bruke fakta korrekt
- tolke kilder på selvstendig måte
- gjøre relevante sammenligninger
- uttrykke egne tanker med begrunnelse

Kompetansemål LK20 (samfunnsfag)

- utforske hvordan mennesker og ideer har skapt forandringer
- gjøre rede for hva som kjennetegner demokratiske styreformer
- drøfte årsaker til og konsekvenser av konflikter
- bruke relevante kilder på en kritisk og etterprøvbar måte

Digital modul – kort versjon (for læringsplattform)

Tema: Hvorfor oppstår revolusjoner?

Hva gjør du: Se en kort introvideo → arbeid i grupper med kildepakker → diskuter.

Du lærer: Å forstå tre ukrainske revolusjoner, demokrati og borgerengasjement.

Digital modul – lang versjon (for LMS)

Inkluderer:

- tidslinjeinteraktivitet
- klikkbare kilder
- refleksjonsbokser
- elevaktivitet der de lager egen «3-punkts forklaring»

LES 2: Borgerkraft i praksis – Hvordan organiserer mennesker seg?

Mål:

Elevene skal kunne:

- analysere hvordan ukrainere mobiliserte under revolusjonene
- forklare sammenhengen mellom demokrati, deltakelse og menneskerettigheter
- bruke personlige historier til å forstå strukturelle fenomen

Del 1 – Oppstart (5 min)

Vis et bilde av Maidan-plassen med folkemengde.

Spør:

- Hva får så mange mennesker til å stille opp?
- Hvordan ville dette sett ut i Norge?

Del 2 – Historier (FN-modell) (20 min)

Gi elevene tre korte fortellinger (150–180 ord hver), hentet fra podkastepisodene:

Historie A – Larysa, student fra 1990

«Vi sultestreiket fordi vi visste at Sovjetunionen var i ferd med å falle...»

Historie B – Marianna, lærer fra 2004

«Hvis jeg lærer barna å si sannheten, hvordan kan jeg tie selv? Jeg måtte gå ut på torget.»

Historie C – Iryna, frivillig fra 2014

«Det finnes ingen små bidrag. Vi kjøpte en lommelykt til en mann på barrikaden. Han het Serhij. Vi rakk aldri å møtes igjen.»

Elevoppgave 1: Finn motivasjonen

For hver historie: Hva drev personen?

- håp
- frykt
- fellesskap
- rettferdighet?

Elevene begrunner med tekstsitater (FN-modell).

Elevoppgave 2: Demokratisk kartlegging (FN-inspirert grafisk øvelse)

Tegn tre sirkler:

- Individ
- Fellesskap
- Staten

Plasser utsagn fra historiene i riktig kategori.

Del 3 – Diskusjon (10 min)

1. Hvorfor er historier viktige for å forstå politikk?
2. Hvor går grensen mellom motstand og revolusjon?
3. Hvordan ser norsk borgerkraft ut i dag?
4. Hva lærer vi om demokrati av Ukraina?

Vurderingskriterier:

Eleven kan:

- identifisere motivasjon og demokratiske prinsipper i fortellinger
- forklare strukturer bak politisk mobilisering
- reflektere om demokrati i egen hverdag

Kompetansemål (LK20):

- drøfte demokrati og medborgerskap
- utforske politiske prosesser
- bruke historiske fortellinger kritisk

Digital modul – kort versjon:

Hva gjør du: Les tre historier → gjør to oppgaver → diskuter.

Du lærer: Hvordan mennesker bygger demokrati nedenfra.

Digital modul – lang versjon:

Inkluderer:

- interaktiv timeline
- «velg en fortellerstemme»-aktivitet
- audioopptak fra podkastens Episode 1–3 (Larysa, Marianna, Iryna)
- refleksjonslogg for innsending

MODUL 2

Motstandskraft og hverdagsliv i krigstid

LES 3: Hvordan overleve når strømmen forsvinner? Dagligliv og teknologi i krigstid

Kobling til podkast: Episode 4 — «Livet uten stikkontakt», Olenas historie fra Tsjernihiv

Læringsmål

Elevene skal kunne:

- forklare hvordan familier i Ukraina går gjennom flere trinn av løsninger for å overleve strømbrudd — fra stearinlys og lommelykter, via bilbatteri og bensingenerator, til bærbar ladestasjon (EcoFlow)
- beskrive hvordan en konkret familie — Olena og hennes familie i Tsjernihiv — organiserte hverdagen sin under strømbrudd
- bruke tekniske og menneskelige kilder for å forstå hverdagsberedskap
- diskutere hvorfor familien gikk videre fra én løsning til neste, og hvordan improvisasjon, tilgjengelige ressurser og byens faste utkoblingsplan påvirket valgene deres

Del 1 — Intro (10 min)

Vis bilder av:

- et mørklagt nabolag i Ukraina, om vinteren
- stearinlys og lommelykter, et bilbatteri med åpent bilpanser, en bensingenerator, og en bærbar ladestasjon (type EcoFlow)

Startspørsmål:

1. Hvor lenge klarer du deg uten strøm i dag — uten telefon, uten ruter, uten mulighet til å lade noe?
2. Hva om strømmen er borte i flere uker, midt på vinteren?
3. Hvorfor blir energi en del av demokratisk motstandskraft?

Kort læregjennomgang:

- bakgrunn: Tsjernihiv ligger nær grensen til Russland, og strømmettet i byen ble skadet tidlig i krigen
- angrep på energiinfrastruktur

- hvorfor familier måtte gå trinn for trinn — fra enkle til mer avanserte løsninger

Del 2 — Kildearbeid: Olenas fire løsninger (25 min)

Kildepakke A: Fra stearinlys til EcoFlow — fire trinn

Kortfakta i elevvennlig språk, basert på Olenas egen fortelling:

- Steg 1 — Stearinlys og lommelykter: enkle og alltid tilgjengelige, men lader ikke en datamaskin
- Steg 2 — Bilbatteri: telefoner lades via sigarettenneren i bilen — enkelt, men begrenset til småenheter
- Steg 3 — Bensingenerator (3 kW): gir nok strøm til hjemmekontor, men er høylytt, krever stadig tilsyn med drivstoffnivå, og lukter eksos selv med åpent vindu
- Steg 4 — Bærbar ladestasjon (EcoFlow): lades fra strømmettet når strømmen er på, og driver kjøleskap, TV og PC når strømmen er borte — stille og uten røyklukt
- → Byen innførte faste utkoblingsplaner, slik at familien visste nøyaktig når strømmen ville forsvinne og kunne lade EcoFlow på forhånd

Kildepakke B: Olenas egen fortelling

Fire korte sitater — ett for hvert steg i historien:

- Steg 1: Lommelykter og stearinlys
«Det virket som nok. Men det ble raskt klart: et stearinlys lader ikke en datamaskin.»
- Steg 2: Bilen som ladestasjon
«Vi ladet telefonene våre fra bilbatteriene. Høres enkelt ut, ikke sant? Men det fungerer faktisk.»
- Steg 3: Generatoren
«Generatoren har sine ulemper. Den er høyløst — virkelig høyløst. Du må hele tiden følge med på bensinnivået.»
- Steg 4: EcoFlow
«Vi visste nøyaktig når strømmen ville forsvinne, og for hvor lenge. Og vi kunne forberede oss på forhånd.»

Oppgave 1 — Teknologisk analyse

Elevene skal forklare:

- Hvilket konkret problem løste hver av de fire løsningene, og hvilket nytt problem oppstod?
- Hvorfor gikk familien videre fra én løsning til neste, i stedet for å starte med EcoFlow med én gang?
- Hvorfor var byens faste utkoblingsplan viktig for hvordan EcoFlow ble brukt?

Oppgave 2 — Livsmestring i krise (FN-modell)

Elevene svarer på tre spørsmål:

1. Hva gjorde Olenas familie for å holde seg trygge og fungere i hverdagen?
2. Hvilke av løsningene viser mest oppfinnsomhet, og hvorfor?
3. Hva lærer dette oss om beredskap i Norge?

Felles diskusjon (10 min)

- Hvilke av de fire løsningene tror elevene ville fungert best i Norge?
- Er vi forberedt på langvarige strømbrudd?
- Hva betyr det at familien gikk fra enkle til mer avanserte løsninger — sier det noe om «energi som motstandskraft»?

Vurderingskriterier

Eleven viser forståelse når hen:

- forklarer de fire løsningene og hvilket problem hver av dem løste
- knytter teknologi til menneskelige utfordringer
- bruker kilder på en kritisk og presis måte
- viser refleksjon om egen beredskap

Kompetansemål (LK20)

Samfunnsfag:

- utforske teknologiske og samfunnsmessige endringer
- drøfte årsaker og konsekvenser av konflikter
- bruke kilder kritisk

Naturfag (tverrfaglig):

- beskrive energibruk og effekt
- forstå elektriske kretsløp

Folkehelse og livsmestring:

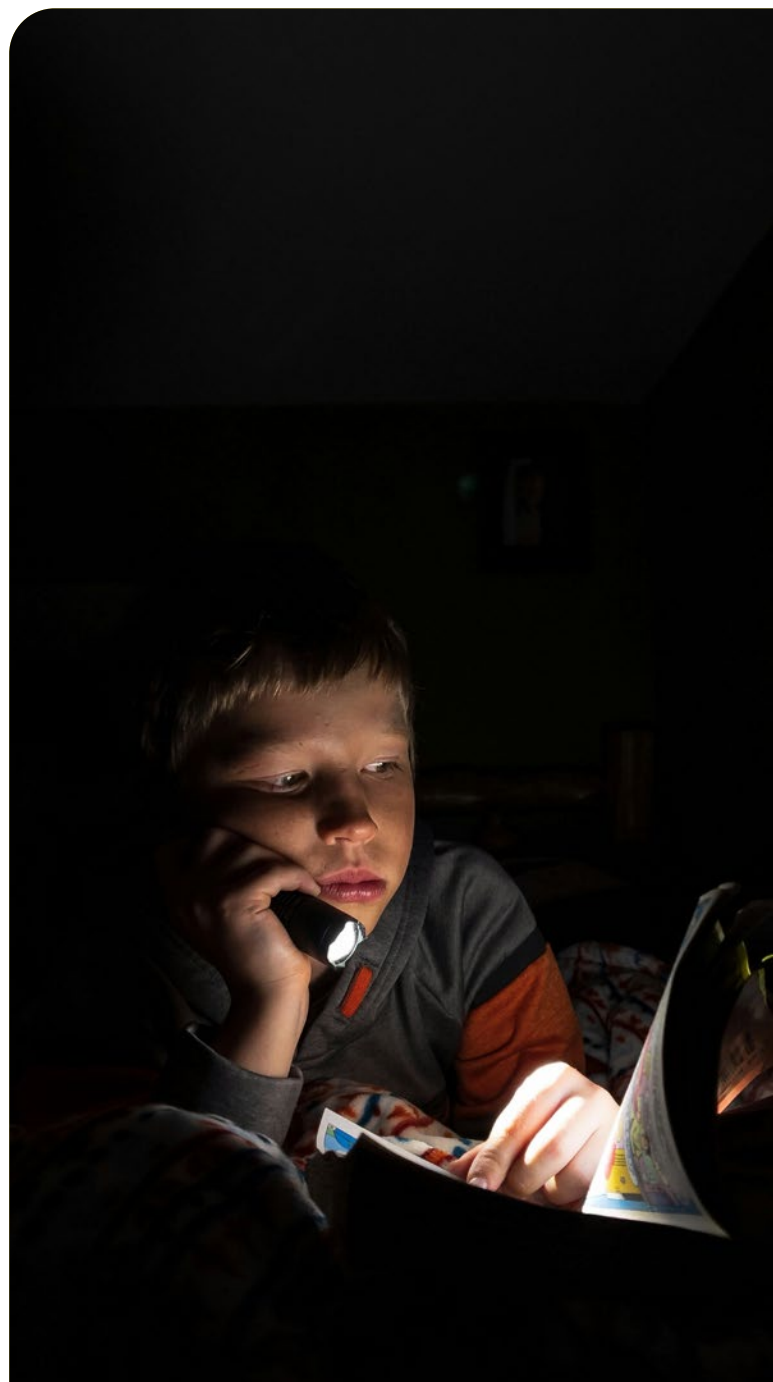
- mestring i krise

Digital læringsmodul — Kort versjon

- Se introvideo
- Les fakta om Olenas fire løsninger
- Lytt til ett utdrag fra Olenas historie
- Svar på tre refleksjonsspørsmål

Digital læringsmodul — Lang versjon

- Interaktivt diagram: «Fra stearinlys til EcoFlow — Olenas fire steg»
- Klikkbare teknologikort
- «Følg Olenas familie gjennom de fire stegene, uke for uke»
- Refleksjonslogg

LES 3 – EKSTRAOPPGAVE

«Energidetektiven: Hva er viktigst hjemme hvis strømmen forsvinner?»

Forestill deg at strømmen går i noen timer i kveld.

Du er familiens Energidetektiv! Oppdraget ditt er å undersøke hjemmet, finne de elektriske apparatene og avgjøre hvilke dere må prioritere når strømmen går, slik at familien er trygg.

OPPDRAK 1. FINN APPARATENE

Gå gjennom rommene sammen med voksne og skriv ned alle apparatene som går på strøm.

DETEKTIVENS TABELL

Nr.	Apparatets navn	Hvilket rom?	Hva brukes det til?	Fungerer det uten strøm?	Viktighet (1–5)	Hvis du har powerbank / EcoFlow – bør du koble til?
1	Telefon	Stue	Kommunikasjon	Ja, hvis den er ladet	5	Ja
2	Lampe	Soverom	Lys	Nei	4	Ja
3	Kjøleskap	Kjøkken	Mat	Nei	5	Ja / hvis det er nok energi
4	TV	Stue	Underholdning	Nei	1	Nei
5	Bærbar datamaskin	Arbeidsrom	Arbeid / skole	Ja, hvis den er ladet	4	Ja

(legg til dine egne rader)

OPPDRAK 2. ANALYSER

Tell:

1. Hvor mange elektriske apparater har dere hjemme totalt? _____
2. Hvor mange er veldig viktige (4–5 poeng)? _____
3. Hvor mange kan vente (1–2 poeng)? _____

OPPDRAK 3. DU HAR BARE 3 TILKOBLINGER

Forestill deg at powerbanken eller EcoFlow bare kan lade 3 apparater.

Hva velger du?

Forklar hvorfor: _____

OPPDRAK 4. SAMMENLIGNING

Hva er viktigst under et strømbrudd?

- ☐ Wi-Fi
- ☐ Telefon
- ☐ Lys
- ☐ Kjøleskap
- ☐ Bærbar datamaskin

Sett tall fra 1 til 5.

SUPEROPPGAVE

Spør foreldrene dine:

- Hva synes du er viktigst?
- Er du enig?
- Hvorfor kan voksne og barn tenke forskjellig?

HVA QUESTEN LÆRER BARNA

- planlegging
- logikk
- ansvar
- sikkerhet i hjemmet
- smart bruk av energi

OPPDRAGETS BUDSKAP

En klok helt sløser ikke bort energi – han eller hun velger det viktigste.

LES 4: Usynlige broer – hverdagsmot og fellesskap i krise

Læringsmål

Elevene skal kunne:

- beskrive hvordan krig bryter ned infrastruktur og hva det betyr for hverdagslivet
- analysere hvorfor mennesker fortsetter «vanlige» rutiner (som å gå på jobb) under ekstraordinære forhold
- forstå hvordan lokalsamfunn og naboskap fungerer som støttesystem når offentlige løsninger mangler
- bruke en personlig fortelling som historisk kilde og koble den til egne erfaringer

Del 1 – Intro (10 min)

Vis bilde av en sprengt bro / en pontongbro over en elv, gjerne sammen med et kart som viser

Kyiv-regionen og bygda Mizhrichchia.

Startspørsmål:

- Hva skjer med hverdagslivet i en bygd når broen til nærmeste by blir ødelagt?
- Hvilke yrker er avhengige av at man kommer seg fysisk til jobb hver dag – uansett hva?
- Hva ville du gjort hvis veien til skolen din plutselig forsvant?

Kort lærergjennomgang: Ved fullskala invasjonen i 2022 ble mange broer i Ukraina sprengt for å bremse fienden. Dette kuttet forbindelsen mellom byer og landsbyer – noen steder i årevis, inntil provisoriske pontongbroer ble bygget.

Del 2 – Historien om læreren fra Mizhrichchia (25 min)

Spill av episoden «Usynlige broer» (eller les manus høyt / i grupper), eventuelt delt opp i de fire delene:

Del A – Elven mellom to bredder

Broen forsvinner. Bygda blir avskåret fra byen. Ingen bro, ingen vei – men livet skal likevel gå videre.

Del B – Båten hun bar med seg

Hver morgen: pumpe opp en oppblåsbar gummibåt, padle over elven alene, gå på jobb. Om kvelden: samme tur tilbake.

Del C – Huset som åpnet dørene

Venner tilbyr læreren husly på den andre siden av elven – ikke av medlidenhet, men fordi de kunne dele det de hadde.

Del D – Pontongbroen

Broen blir ikke gjenoppbygd før flere år senere.

Innbyggerne bruker en ustabil pontongbro i mellomtiden.

Oppgave 1 (FN-modell):

Hva er utfordringen?

Elevene finner, med utgangspunkt i historien:

- praktiske/materielle utfordringer (ingen bro, ingen bil, dårlig vær)
- fysiske og psykiske utfordringer (å padle alene hver dag, usikkerhet)
- sosiale utfordringer (avhengighet av naboers og venners hjelp)
- profesjonelle/etiske utfordringer (ansvaret for at elevene skal ha undervisning)

Oppgave 2 – Mine valg (Dembra-modell)

Elevene vurderer tre dilemmaer og begrunner svarene sine:

- Ville du padlet over en elv hver dag for å komme på jobb eller skole, hvis det var eneste vei?
- Ville du tilbudt hjem og husrom til noen du kjente, hvis det gjorde livet deres lettere – selv om det kostet deg noe?
- Hva ville fått deg til å gi opp en rutine som denne – og hva ville fått deg til å fortsette?

Felles diskusjon (10 min)

1. Hvorfor er det ofte de «små», gjentatte handlingene (som å padle en båt hver dag) som viser mest motstandskraft – ikke bare de store, dramatiske?
2. Hva sier historien om forholdet mellom individ og fellesskap i krise?
3. Har Norge opplevd situasjoner der lokalsamfunn måtte løse ting selv, uten hjelp utenfra (ras, flom, uvær)? Hva kan vi sammenligne med?
4. Hva betyr det at «broen» i denne historien er både bokstavelig og et bilde på noe annet?

Vurderingskriterier

Høy måloppnåelse når eleven:

- kobler en konkret, personlig detalj i fortellingen til et større samfunnsmessig poeng
- viser forståelse for hvordan infrastruktur henger sammen med demokratiske rettigheter
- (som retten til utdanning)
- reflekterer over egen rolle i et fellesskap under press
- bruker kilden (episoden) presist og med egne ord

Kompetansemål (LK20)

Samfunnsfag:

- utforske hvordan konflikt påvirker samfunn og infrastruktur
- drøfte sammenhengen mellom individ, fellesskap og stat

Norsk:

- tolke og analysere en muntlig fortelling som kilde

KRLE:

- reflektere over solidaritet og nestekjærlighet i praksis

Tverrfaglige tema:

- Folkehelse og livsmestring (mestring i krise, hverdagsrutiner som trygghet)
- Bærekraftig utvikling (infrastruktur og sårbarhet)

Digital læringsmodul – Kort versjon

- Lytt til episoden «Usynlige broer» (4 min)
- Svar på to spørsmål: Hva gjorde læreren hver dag, og hvorfor betyr det noe?
- Ett valgfritt dilemma fra Oppgave 2

Digital læringsmodul – Lang versjon

- Interaktivt kart: «Broen som forsvant» – marker Mizhrichchia og se avstanden til nærmeste by
- Refleksjonslogg: «Min egen usynlige bro» – skriv om en gang du eller noen du kjenner måtte finne en uvanlig løsning på et vanlig problem
- Sammenligning: Denne historien vs. historiene fra Modul 2, Les 1 (reservestrøm) – hva er likt i måten folk løser problemer på?

MODUL 3

Identitet, kreativitet og håp

LES 5: Prøven som aldri ble skrevet – hverdagsliv, humor og savn under krig

Læringsmål

Elevene skal kunne:

- beskrive hvordan krigen endret hverdagen og skolegangen til en ukrainsk ungdom
- reflektere over hvordan humor og hverdagslige detaljer kan eksistere side om side med frykt
- forstå og drøfte hva som skjer med opplevelsen av «normalitet» når den forsvinner
- sammenligne egne skoleerfaringer med fortellerens, og finne både likheter og forskjeller

Del 1 – Intro (10 min)

Vis et bilde av en klassechat på mobil, eller en skolebygning med tilfluktsrom.

Startspørsmål:

- Hvordan ville du reagert hvis skolen din plutselig ble utsatt på ubestemt tid?
- Hva er det du liker minst ved skolehverdagen – og tror du at du ville savnet det, hvis det plutselig forsvant?

Del 2 – Lytt til episoden (20 min)

Lytt til «Prøven som aldri ble skrevet» (ca. 6 min). Episoden har fire deler:

- 24. februar – klassechatten og prøven som ble avlyst
- Matbutikken – flyalarmen og luftvernet
- Roboter under flyalarm – mekatronikk-konkurransen
- Den avsluttende tanken – hva man forstår først når det forsvinner

Oppgave 1 – Kontraster: frykt og hverdag

Elevene finner, i par, eksempler i fortellingen der noe skummelt og noe hverdagslig/morsomt skjer samtidig eller rett etter hverandre (f.eks. flyalar-

men og vitsen om prøven; det ballistiske missilet og historien om kvinnen med syltetøyglasset).

Elevene fyller ut tabellen i elevheftet med egne eksempler.

Oppgave 2 – Egen refleksjon

- Hva betyr det at «man forstår verdien av noe først når det forsvinner»?
- Kjenner du igjen denne følelsen fra ditt eget liv – ikke nødvendigvis knyttet til krig, men til noe annet du har mistet eller vært uten en periode?

Del 3 – Felles diskusjon (10 min)

- Hvorfor tror dere fortelleren bruker humor når han forteller om farlige situasjoner?
- Hva forteller robotkonkurransen om behovet for normalitet under krig?
- Hvordan kan norske elever vise solidaritet med jevnaldrende som lever i krig eller konflikt?

Vurderingskriterier

Høy måloppnåelse når eleven:

- viser forståelse for hvordan krig påvirker hverdagslige rutiner som skolegang
- gjenkjenner og reflekterer over bruk av humor som mestringsstrategi
- sammenligner egne erfaringer med fortellerens på en relevant og respektfull måte

Kompetansemål (LK20)

Samfunnsfag:

- utforske hvordan konflikt påvirker hverdagsliv og samfunnsstrukturer som skole

Norsk:

- tolke og reflektere over en muntlig personlig fortelling

KRLE:

- reflektere over mestring og håp i krevende livssituasjoner

Tverrfaglige tema:

- Folkehelse og livsmestring – mestringsstrategier og hverdagens betydning

Digital læringsmodul – Kort versjon

- Lytt til episoden
- Finn ett eksempel på kontrasten mellom frykt og humor
- Svar på ett refleksjonsspørsmål

Digital læringsmodul – Lang versjon

- Interaktiv tidslinje over skoleåret 2022, sett fra elevens perspektiv
- Sammenligningsoppgave: «Min skolehverdag vs. fortellerens»
- Refleksjonslogg: «Noe jeg først satte pris på da det var borte»

Elevens refleksjonsjournal

Prøven som aldri ble skrevet

1. Før du lytter

Tenk deg at skolen din plutselig stenger i flere måneder.

Hva ville du savnet mest hvis skolen din stengte i flere måneder?

Har du noen gang ønsket deg fri fra noe – og senere angret på det?

2. Etter episoden

Du har nå hørt historien om en ukrainsk skoleelev som var 12 år da krigen startet.

A. Hvorfor ble klassen glade 24. februar – og hva skjedde egentlig etterpå?

B. Hva opplevde han i friminuttet ved matbutikken?

C. Hvorfor gledet elevene seg til robotkonkurransen, til tross for flyalarmene?

3. Følelseskurven

Fyll ut tabellen: hvilken følelse hadde fortelleren i hvert øyeblikk, og hvorfor?

Øyeblikk i historien	Hvilken følelse?	Hvorfor?
Nyheten om invasjonen / håpet om fri prøve		
Skolen stenger i flere måneder		
Missilet over matbutikken		
Robotkonkurransen		
Tilbakeblikket på slutten		

4. Sammenligning: meg og fortelleren

Hva har du og fortelleren til felles, selv om dere har svært ulike liv?

Hvilken del av historien er vanskeligst for deg å forestille deg selv å oppleve?

5. Min egen refleksjon

Fortelleren sier at man ofte forstår verdien av noe først når det forsvinner.

«Det viser seg at man kan savne skoletimer også.»

Kan du komme på noe i ditt eget liv dette stemmer for?

6. Sluttrefleksjon

Hvorfor tror du fortelleren bruker humor når han forteller om skumle hendelser?

Hva tar du med deg videre fra denne historien?

Egenvurdering (sett ring rundt 1–5)

Utsagn	1	2	3	4	5
Jeg forstår hvordan krigen påvirket skolehverdagen til fortelleren					
Jeg kan forklare hvordan følelser endret seg gjennom historien					
Jeg kan sammenligne mine egne erfaringer med fortellerens					
Jeg forstår hvordan hverdagsrutiner kan gi trygghet i en krise					

Lærerens kommentar:

LES 6: Blyanten mellom tennene – oppfinnsomhet, feiling og fellesskap

Læringsmål

Elevene skal kunne:

- forklare hvordan en gruppe unge løste et konkret problem gjennom eksperimentering og gjentatte forsøk
- beskrive hvorfor mislykkede prototyper er en naturlig og nødvendig del av en innovasjonsprosess
- reflektere over hva reell inkludering og selvstendighet betyr for mennesker med funksjonsnedsettelse
- bruke en podkastfortelling som kilde til å forstå en utviklingsprosess trinn for trinn

Del 1 – Intro (10 min)

Vis et bilde av en 3D-printer, eller en hånd som holder en penn på en uvanlig måte.

Startspørsmål:

- Hva ville vært vanskeligst å gjøre i hverdagen din uten armer – de store tingene, eller de små (som å tegne eller skrive en tekstmelding)?
- Kjenner du til hjelpemidler som er laget av vanlige folk, ikke store firmaer?

Kort lærergjennomgang: I episoden møter vi Kateryna og Diana, to studenter som ville hjelpe pasienter på et sykehus. De endte opp med å utvikle et hjelpemiddel som gjør det mulig å skrive og tegne uten armer.

Del 2 – Lytt til episoden (20 min)

Lytt til «Blyanten mellom tennene» (ca. 8 min). Episoden er bygget opp i tydelige faser som passer godt til felles gjennomgang:

- Sykehuset – ideen oppstår
- De første prototypene – parafin og saltdeig
- Testing med Andrij – brukertilbakemelding endrer prosjektet
- Den uventede løsningen – tannveneer-materialet

Oppgave 1 – Innovasjonens fire faser

Elevene fyller ut elevheftets tabell mens de lytter, eller i etterkant: hva var forsøket, hva var problemet med det, og hva lærte teamet av det?

Oppgave 2 – Feil som læring

Elevene diskuterer i par eller grupper:

- Hvorfor var de to første prototypene «mislykkede»? Var innsatsen bortkastet?
- Hva sier dette om hvordan ekte problemløsning faktisk fungerer, sammenlignet med hvordan det ofte fremstilles i media?

Del 3 – Felles diskusjon (10 min)

- Hvorfor var Andrijs tilbakemelding avgjørende for prosjektet, selv om den innebar at teamet måtte gjøre om alt?
- Hva betyr det å «ikke være avhengig av noen andre» for en person med funksjonsnedsettelse?
- Kjenner dere til lignende norske initiativ – studentprosjekter, elevoppfinnelser, Newton-rom eller lignende?

Vurderingskriterier

Høy måloppnåelse når eleven:

- forklarer sammenhengen mellom brukerbehov, testing og produktutvikling
- viser forståelse for at feiling er en del av en læringsprosess, ikke et nederlag
- reflekterer over verdighet og selvstendighet knyttet til funksjonsnedsettelse

Kompetansemål (LK20)

Naturfag / teknologi og design:

- bruke og forklare begreper fra teknologi og produktutvikling
- utforske og beskrive hvordan produkter kan utvikles gjennom utprøving

Samfunnsfag:

- drøfte hvordan mennesker kan bidra til å løse samfunnsutfordringer

Tverrfaglige tema:

- Folkehelse og livsmestring – mestring, selvstendighet og fellesskap

Digital læringsmodul – Kort versjon

- Lytt til episoden
- Fyll ut innovasjonstabellen for én av fasene
- Svar på ett refleksjonsspørsmål

Digital læringsmodul – Lang versjon

- Interaktiv tidslinje: «Fra idé til løsning»
- Design-utfordring: skisser et eget hjelpemiddel for en hverdagsutfordring
- Refleksjonslogg om brukerinvolvering i produktutvikling

Kobling mellom leksjonene

Begge episodene handler om unge mennesker som møter en krise med handlekraft – gjennom oppfinnsomhet i den ene, og gjennom humor og tilpasning i den andre. Sammen viser de at motstandskraft ikke bare er store, dramatiske handlinger, men også utholdenhet, kreativitet og evnen til å finne glimt av normalitet.

Forslag til avsluttende fellesoppgave: La elevene sammenligne hva «motstandskraft» betyr i de to episodene, og i tidligere episoder fra Modul 2 og 3. Hva er likt? Hva er forskjellig?

Elevers refleksjonsjournal

Blyanten mellom tennene

1. Før du lytter

Tenk deg at du skal tegne noe, men ikke har armer. Skriv ned tankene dine.

Hvordan ville hverdagen din endret seg om du mistet begge armene?

Hva tror du er vanskeligst: de store tingene (å spise, å kle på seg) eller de små (å tegne, å skrive en tekst-melding)?

2. Etter episoden

Du har nå hørt historien om Kateryna, Diana og Andrij.

A. Hva så Kateryna og Diana på sykehuset som ga dem ideen?

B. Hvorfor var Andrijs tilbakemelding så viktig for prosjektet?

C. Hva var den «uventede løsningen» de til slutt fant?

3. Innovasjonens reise

Fyll ut tabellen: hva var problemet med hvert forsøk, og hva lærte de av det?

Forsøk	Hva var problemet?	Hva lærte de?
Parafin og modelleire		
Saltdeig		
3D-printet prototype		
Tannveneer-materiale		

4. Mine egne tanker

Hvorfor tror du ingen hadde laget en god løsning på dette problemet før?

Er det et problem at løsningen «ikke er perfekt»? Hvorfor / hvorfor ikke?

5. Min egen «blyant mellom tennene»

Tenk på en gang du (eller noen du kjenner) prøvde noe flere ganger før det fungerte.

«To prototyper – og ingen av dem fungerte. Vi kunne ha stoppet der. Men vi gjorde ikke det.»

6. Sluttrefleksjon

Hva sier historien om sammenhengen mellom kreativitet og medmenneskelighet?

Hva tar du med deg videre fra denne historien?

Egenvurdering (sett ring rundt 1–5)

Utsagn	1	2	3	4	5
Jeg kan forklare hvordan innretningen ble utviklet steg for steg					
Jeg forstår hvorfor brukertesting er viktig					
Jeg kan sette meg inn i hvordan det er å miste selvstendighet					
Jeg ser sammenhengen mellom kreativitet og medmenneskelighet					

Lærerens kommentar:

TILLEGGSMATERIELL

Interaktiv vurderingsrubrikk

Lære om Ukraina – fortellinger om motstandskraft og håp

Faglig forståelse	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Kildebruk	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Refleksjon og etisk resonnering	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Sammenligning og perspektivforståelse	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Kreativitet og kommunikasjon	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐
Arbeidsprosess	1 ☐	2 ☐	3 ☐	4 ☐	5 ☐

Lærerens kommentar:

Tverrfaglig prosjektoppgave – Lærerveiledning

Lære om Ukraina – fortellinger om motstandskraft og håp

Denne lærerveiledningen gir en komplett oversikt over hvordan den tverrfaglige prosjektoppgaven kan brukes i samfunnsfag, norsk, KRLE og de tverrfaglige temaene i LK20. Dokumentet inkluderer vurderingskriterier, veiledning for gjennomføring og forslag til elevstøtte.

1. Om prosjektoppgaven

Prosjektoppgaven brukes som en avsluttende del av modul 1–3. Målet er å gi elevene mulighet til å anvende kunnskapen fra podkastene, fortellingene og undervisningsøktene i et tverrfaglig, kreativt og faglig sterkt sluttprodukt.

2. Mulige problemstillinger

- Hvordan viser unge i Ukraina motstandskraft i møte med krig, og hva kan norsk ungdom lære av dem?
- Hvordan påvirker fravær av strøm, trygghet og hverdagsrutiner identitet og håp?
- Hvordan bruker ukrainske ungdommer utdanning og kultur som støtte i krisesituasjoner?
- Hva betyr demokrati når det settes under press?

3. Produktformer elevene kan velge

A. Podkast eller videoinnslag (3–5 minutter)

Skal inneholde: tydelig tema, bruk av minst to kilder, begrepsforklaring, refleksjon.

B. Digital plakat / infografikk

Visuell fremstilling med fakta + analyse + sammenligning Norge–Ukraina.

C. Skriftlig refleksjon (1–2 sider)

Med innledning, drøfting, kilder og personlig refleksjon.

D. Kreativ oppgave

Dikt, bilde, kunstverk + refleksjonstekst på 8–10 setninger.

4. Vurderingskriterier (for lærere)

Kriterium	Høy måloppnåelse	Middels måloppnåelse	Lav måloppnåelse
Faglig forståelse	Dyp forståelse, presise begreper, sammenhenger	Relevant men enkel forståelse	Lite eller mangelfull forståelse.
Kildebruk	Kritisk, presis kildebruk	Enkel og delvis relevant kildebruk.	Lite eller ingen kildebruk.
Refleksjon og etikk	Moden refleksjon og etisk innsikt.	Enkel refleksjon	Refleksjon mangler

5. Lærerens refleksjonsnotater

Bruk feltene under for å notere observasjoner, vurderinger og elevbehov.

[illegible]

Tverrfaglig Sluttoppgave – Elevhefte (Utvidet versjon)

Dette utvidede elevheftet gir deg en fullstendig oversikt over hvordan du skal jobbe med den tverrfaglige sluttoppgaven. Heftet inneholder forklaringer, eksempler, planleggingsfelt, refleksjonsspørsmål og støtte til arbeid med kilder og produktvalg.

[illegible]

1. Velg problemstilling

Du skal arbeide med én av disse problemstillingene. Bruk notatfeltet til å forklare hvorfor du valgte denne, og hva du ønsker å finne ut.

- Hvordan viser unge i Ukraina motstandskraft, og hva kan vi lære av dem?
- Hvordan påvirker strømbrydd, fare og ustabile hverdager identitet og håp?
- Hvordan brukes utdanning og kultur for å skape fellesskap midt i krig?
- Hva betyr demokrati når det settes under press?

2. Velg hvilken type produkt du vil lage

Her finner du mer detaljerte beskrivelser av hver produktform. Velg én og bruk planleggingsfeltene til å utvikle ideen din.

A. Podkast eller video (3–5 minutter)

Du forklarer temaet med egne ord, bruker minst to kilder, forklarer et fagbegrep og avslutter med refleksjon. Formatet kan være intervju, reportasje eller personlig formidling.

B. Infografikk eller digital plakat

Bruk visuelle virkemidler for å fremstille fakta, sammenheng og analyse. Må inneholde minst én sammenligning mellom unge i Norge og Ukraina.

C. Skriftlig refleksjon (1–2 sider)

En tekst med innledning, drøfting, kildebruk og konklusjon. Du skal vise refleksjon om resiliens, demokrati eller identitet.

D. Kreativt uttrykk

Et dikt, en tegning, en fotomontasje eller et annet kunstnerisk uttrykk. Må inneholde en refleksjonstekst (8–10 setninger).

Min idé:

3. Notater fra podkaster og fortellinger

Skriv ned viktige sitater, beskrivelser, tanker eller detaljer som du vil bruke i prosjektet.

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins or other markings on the paper.

4. Mine refleksjoner om temaet

Bruk disse spørsmålene for å tenke dypere:

- Hva lærte jeg om unge i Ukraina?
- Hvordan viser fortellingene motstandskraft?
- Hva overrasket meg?
- Hvilke likheter og forskjeller ser jeg mellom Norge og Ukraina?
- Hvorfor er dette temaet viktig for oss i dag?

[illegible]

5. Kilder jeg bruker

Skriv ned alle kilder du bruker – podkaster, artikler, nettsider, videoer eller lærestoff. Vis at du kan vurdere troverdighet og ulike perspektiv.

[illegible]

Tverrfaglig Sluttoppgave – Elevhefte (Kortversjon)

Denne oppgaven er din avsluttende leveranse i prosjektet «Lære om Ukraina – fortellinger om motstandskraft og håp». Her velger du problemstilling, produktform og planlegger hvordan du skal løse oppgaven.

1. Velg problemstilling

- Hvordan viser unge i Ukraina motstandskraft, og hva kan vi lære av dem?
- Hvordan påvirker strømbrydd, fare og ustabil hverdag identitet og håp?
- Hvordan brukes utdanning og kultur for å skape fellesskap midt i krig?
- Hva betyr demokrati når det settes under press?

2. Velg sluttprodukt

- A. Podkast / video (3–5 min) – Inneholder to kilder, begrepsforklaring og refleksjon.
- B. Infografikk / plakat – Fakta + analyse + sammendrag.
- C. Refleksjonstekst (1–2 sider) – Innledning, drøfting, konklusjon.
- D. Kreativt uttrykk – Dikt, tegning, foto + refleksjon.

Plan for mitt produkt:

3. Kilder jeg bruker

[illegible]

Elevens prosjekt- og refleksjonsjournal

Dette heftet hjelper deg å jobbe gjennom prosjektoppgaven i temaet Ukraina – motstandskraft, identitet og håp. Her finner du oppgaver, skrivefelt, refleksjonsspørsmål og støtte for å lage ditt sluttprodukt.

1. Min problemstilling

2. Kilder jeg vil bruke

3. Notater fra podkastene

4. Mine refleksjoner

Svar på spørsmålene: Hva lærte jeg? Hva overrasket meg? Hva ligner på min egen hverdag? Hva lærer dette oss om demokrati og motstandskraft?

5. Plan for sluttproduktet

Velg om du vil lage podkast, video, infografikk, refleksjonstekst eller kreativt prosjekt. Bruk feltene under til å planlegge steg for steg.

6. Til slutt – egenvurdering

Tenk gjennom hva du har lært, hvordan du jobbet, og hva du kunne gjort annerledes. Dette hjelper deg å bli bedre i neste prosjekt.

Om prosjektet

Podkasten og undervisningsmateriellet er utviklet innenfor prosjektet «Undervise om Ukraina gjennom fortellinger – Stemmer av motstandskraft og gjenoppbygging», finansiert av HK-dir (Program for Ukraina-kompetanse 2025).

Prosjektleder:

Dr. Larysa Dahl, Dahl Kolesnyk Consulting, samarbeid

Samarbeid:

T.H. Shevchenko National University «Chernihiv Collegium», Vasyl Stefanyk Carpathian National University, Norsensus Mediaforum og NGO «Social Project Razom» (Ukraina).

Design:

Kolesnyk Design

Flere ressurser:

laradahl-consulting.com/resources-for-educators

© 2026 Dahl Kolesnyk Consulting.

Materialet kan lastes ned, skrives ut og brukes kostnadsfritt til undervisningsformål.

Det kan kopieres og deles med elever i undervisningssammenheng. Kommersiell bruk, videresalg eller bearbeiding krever skriftlig tillatelse fra Dahl Kolesnyk Consulting.

Alle andre rettigheter forbeholdt.